

MECHANIZMY MANIPULACJI

Sekty czyli manipulacja Objawieniem

W – 159

17.03.2018 r.

Prowadzący:

Bogumiła Rzepnicka ODN Łomża

Psychomanipulacja

- Wychowanie
- Resocjalizacja
- Psychoterapia
- Psychoedukacja

Elementy

- Dezinformacja
- Bezwarunkowa akceptacja
- System akceptacja/odrzućenie
- Totalitarne oddziaływanie - zmiana norm i przekonań
- Izolacja
- Zniewolenie

Czym jest sekta?

Słowo „sekta” wywodzi się od słów łacińskich:

- *secta* – sposób życia, stronnictwo;
- *sequor, sequi* – iść, podążać za kimś, postępować za, naśladować (ta etymologia oddaje charakterystyczną dla grup określanych tym terminem specyfikę przywództwa i ideologii w całości nakierowanych na osobę guru, przywódcy;
- *secare* – odciąć, odrąbywać (w tym znaczeniu pojęcie to stosowane jest do grup czy wspólnot religijnych, które przez doktrynę i praktykę życiową, tworzą dysydencką, oddzieloną mniejszość w stosunku do większej wspólnoty religijnej.

Określenie "sekta" używane jest tylko w znaczeniu teologicznym, gdyż w sensie socjologicznym czy też w świetle obowiązującego prawodawstwa państwowego każda wspólnota osób, mająca nawet minimalne odniesienie do "swojego" Boga, może nazwać się Kościołem, co w powszechnym rozumieniu nabiera znaczenia pozytywnego (wg Zdzisława J. Kijasa).

Mity o sektach

- Prześladowane mniejszości religijne
- Przewrażliwieni rodzice
- Wolny wybór a nie „pranie mózgu”
- Tylko głupi i słabi wstępują do sekt

Główne przyczyny przyłączania się do sekty to:

- **etap w psychofizycznym rozwoju** – procesy modernizacyjne, kryzys wiary,
- **czynniki sytuacyjne** - kryzysowe, charakteryzujące się dużym nasileniem stresu, m.in. śmierć kogoś bliskiego, zawód miłosny, ciężka choroba, życiowa porażka, odrzucenie, brak akceptacji, czy też inne nieprzewidziane wydarzenie,
- **niewłaściwy proces socjalizacji w rodzinie** - rozbicie więzi międzyludzkich, ciągły nacisk i presja na odnoszenie sukcesów, kryzys rodziny,
- **predyspozycje osobowościowe** - potrzeba przynależności w sytuacji kryzysu rodziny czy lokalnego środowiska, potrzeba poszukiwania odpowiedzi na trudne pytania, zwłaszcza w momencie odrzucenia wiary, poszukiwanie duchowego kierownictwa w dobie kryzysu autorytetów, potrzeba zaangażowania się w wyższy cel, chęć bycia rozpoznawanym.

"Jeśli spotkacie ludzi najbardziej przyjacielskich, jakich tylko potraficie sobie wyobrazić, otwartych i serdecznych, prawdziwie bajecznych... I jeśli spotkacie lidera grupy pełnego natchnienia, wyrozumiałości, czułości i dobroci, jakiej nigdy nie doświadczyliście... I kiedy cel grupy jest czymś, czego sobie nigdy nie wyobrażaliście... I kiedy to wszystko wydaje się zbyt piękne, by mogło być prawdziwe, to najprawdopodobniej jest zbyt piękne, by mogło być prawdziwe. Te grupy szukają ludzi inteligentnych, mających ideały, intelektualnie i duchowo ciekawych... Nie porzucajcie tego, **kim jesteście**, nie porzucajcie tego, co robicie, w co wierzycie..."

Jeannie Mille, była członkini jednej z sekt - zamordowana

„Jak mogłam pozwolić komuś innemu na tak absolutną władzę nad moim życiem? Ktoś wziął wszystko, co miałam, zyskał nade mną pełną kontrolę, a ja tego nie zauważyłam... Nie rozumiałam, kiedy, gdzie się poddałam, i jak do tego doszło.”

Lotta Danielson, była członkini ruchu Hare Kriszna

Charakterystyka

Świat ukazywany jest jako królestwo szatana, typowe jest atakowanie innych Kościołów, a grupy kultowe i ich przywódcy mają „monopol” na prawdę. Wypowiedzi w takim klimacie prowadzą wprost do niszczenia wiary, a sektę należałoby uznać za wyjątkowo antydialogową.

Sekty biblijne, czyli posługujących się Pismem Świętym to grupy, które w swoim nauczaniu wykorzystują Biblię i starają się przedstawić ją, jako źródło swego autorytetu. Najczęściej oprócz Biblii uznają inne księgi „objawione” lub „przesłania prorocze”. Czasami wyłączają niektóre księgi kanoniczne lub zmieniają ich treść. Największym niebezpieczeństwem jest tu fakt, że grupy te, wykorzystując Biblię, przedstawiają siebie jako jedyne prawdziwego jej interpretatora, a nawet jako jedyne prawdziwego reprezentanta chrześcijaństwa. Mimo, że sekty te odwołują się do nauk zawartych w Piśmie Świętym, programowo wrogie wobec kościołów chrześcijańskich, które nazywają często „apokaliptyczną bestią”.

W obrębie sekt deklarujących centralność Biblii w swoim światopoglądzie możemy wyróżnić dwie grupy:

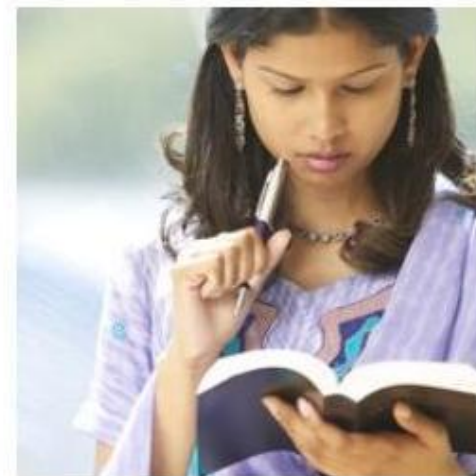
- sekty **pseudoewangeliczne** – manipulujące tekstem Ewangelii
- sekty **krypto-judaistyczne** – odrzucające Ewangelię i opierające się głównie na Starym Testamencie.

„Chcesz porozmawiać o Bogu?” - to jedno z klasycznych pytań, które każdy z nas słyszał na ulicy czy w drzwiach swojego mieszkania. Mało kto wie jednak, z czym wiąże się wyznanie świadków Jehowy. To sekta czy religia?

Czy Świadkowie Jehowy są chrześcijanami?

Tak. Co o tym świadczy?

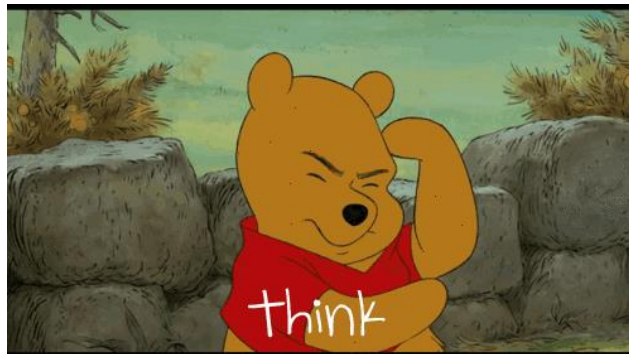
- Staramy się ściśle trzymać nauk Jezusa Chrystusa i naśladować jego sposób postępowania (1 Piotra 2:21).
- Wierzymy, że tylko dzięki Jezusowi możliwe jest wybawienie, ponieważ „nie ma pod niebem żadnego innego imienia danego ludziom, dzięki któremu mamy zostać wybawieni” (Dzieje 4:12).
- Kiedy ktoś zostaje Świadkiem Jehowy, jest chrzczony w imię Jezusa (Mateusza 28:18, 19).
- Modlimy się w imię Jezusa (Jana 15:16).
- Respektujemy zwierzchnictwo Jezusa nad każdym z nas (1 Koryntian 11:3).

W Antiochii też po raz pierwszy nazwano uczniów **chrześcijanami**.

Dz 11, 26

Uczeń (Chrystusa) ➡ **chrześcijanin**

Chrześcijanin wierzy, że:

1 Jezus jest wcieleniem Boga - Jezus jest jedynym, odwiecznym Synem Boga Ojca, w którym mamy pełnię Boskości. Dlatego powiedziano, że w Nim mieszka pełnia Bóstwa czyli Boga.

2 Jezus-Bóg umarł dokonując dzieła zbawienia człowieka, aby znów zmartwychwstać

3 Choć nasz świat materialny i życie są niewyrażalnie cenne, to nie są one ani wartościowe ani wieczne tak jak nasza dusza — stworzona na Boży obraz i podobieństwo

4 Otwarcie okazujemy naszą chrześcijańską wiarę w cotygodniowej Eucharystii, w której Chrystus jest prawdziwie obecny, oraz w służebno-uzdrawiającej wspólnocie (Kościół).

Są to, jestem przekonany, absolutne podstawy chrześcijaństwa: **wcielenie; zmartwychwstanie, prymat ducha w nas; oraz oddająca cześć Bogu, służebna wspólnota.** Proszę mnie poprawić, lecz uważam, że każda inna doktryna chrześcijańska jest — w różnym stopniu — do negocjacji.

William J. O'Malley SJ

Przykład:

Wierzą, że Jezus nie jest Bogiem tylko stworzonym przez Jehowę archaniołem Michałem. Według nich stał się on czasowo człowiekiem, rodząc z Maryi, i od tego momentu zaczął używać imienia Jezus. Zmarł przybity do prostego pała, a nie do krzyża, a następnie został wskrzeszony przez Jehowę. Świadkowie obliczyli, że jesienią 1914 r. nastąpiła paruzja, czyli powrót Jezusa w niewidzialnej postaci będący zarazem inauguracją jego królowania, do tego czasu rządy na Ziemi sprawował szatan. W stosunkowo bliskim czasie ma nastąpić Armagedon, czyli wielka apokaliptyczna wojna z siłami zła, i wszyscy, którzy nie są świadkami Jehowy, zostaną zgładzeni. Nastąpi wówczas również zmartwychwstanie sprawiedliwych i powstanie mający siedzibę w Niebie rząd złożony z Jezusa jako króla oraz 144 tys. wybranych. Pozostali świadkowie Jehowy mieszkać będą cieleśnie na Ziemi przypominającej rajski ogród Eden, a Jezus będzie nad nią panował przez tysiąc lat, po czym zgładzi wypuszczonego na krótko szatana i odda władzę swemu Ojcu - Jehowie. Ponadto świadkowie Jehowy uważają, że Duch Święty to tylko bezosobowa moc, na podobieństwo energii elektrycznej, a nieśmiertelna dusza to wymysł szatana, gdyż według nich człowiek po śmierci przestaje istnieć i może zostać jedynie powtórnie powołany do cielesnego istnienia na końcu czasów, o ile będzie się znajdował w „pamięci Boga”, czyli de facto jeśli będzie świadkiem Jehowy.

Manipulacja Objawieniem

Najprostszym zabiegiem manipulacyjnym jest w sektach **rzekome przyjęcie świętych ksiąg znanej i uznanej religii.**

Charakterystyczne jest usuwanie z tych ksiąg (w przypadku sekt chrześcijańskich i judeochrześcijańskich – z Biblii), określonych ich części i tworzenie w ten sposób „nowego kanonu” ksiąg, bądź też dowolne interpretowanie „starej treści”.

Manipulacja Objawieniem

Sekty posługują się Pismem Świętym nie po to, aby poznać, co Bóg chce powiedzieć ludziom, **ale aby potwierdzić nim swoją doktrynę.**

Manipulacja Objawieniem

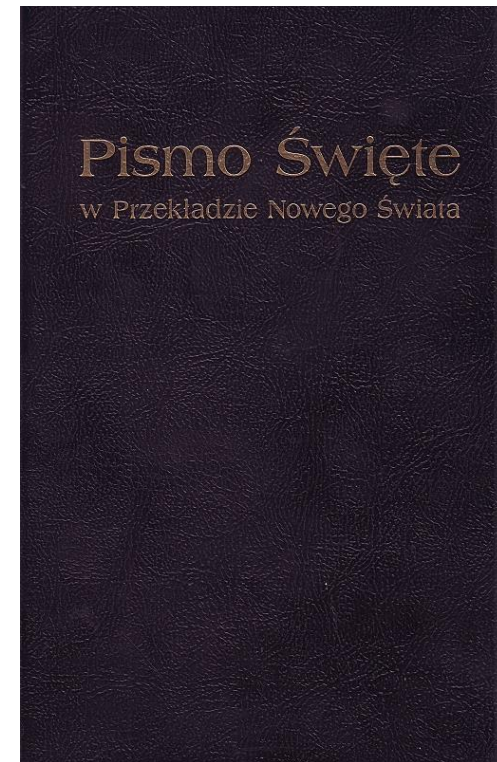
Przekład Biblii Świadców Jehowy nie został dokonany z języków oryginalnych (hebrajski, grecki, aramejski), lecz z innego angielskiego tłumaczenia.

Biblię „przetłumaczono” w ten sposób pod koniec lat czterdziestych XX wieku pod kierownictwem Nathana Knorra, pełniącego funkcję Prezydenta organizacji w latach 1942-1977.

Manipulacja Objawieniem

Świadkowie Jehowy posługują się wersją Pisma Świętego, która nosi nazwę „Przekładu Nowego Świata” (wyd. przez *Watch Tower Bible and Tract Society of Pennsylvania*, czyli centralny zarząd Organizacji Świadków Jehowy). Nie byłoby w tym nic niestosownego, ale niestety w przeciwieństwie do Biblii katolickich czy protestanckich, jest to przekład wysoce zmanipulowany, pełen przeinaczeń, mających na celu „dopasowanie” Pisma Świętego do nauk, które wykreowało Towarzystwo Strażnica. W rezultacie dokonano skrajnego zafałszowania Słowa Bożego. Świadkowie Jehowy trwają w przeświadczeniu, że jest to najdoskonalszy i najwierniejszy z możliwych przekładów, bo tak napisano w „Strażnicy”, został on jednak dokonany z pogwałceniem wszystkich zasad współczesnej hermeneutyki i lingwistyki.

Manipulacja Objawieniem

Do podstawowych zabiegów manipulacyjnych zastosowanych przy „tłumaczeniu” Biblii w przekładzie „Nowego Świata”, należą:

1. Stosowanie parafrazy w sprzeczności z podanym na wstępie celem – gr. *en emoi* co oznacza dosłownie *we mnie*, zostało przetłumaczone jako *w zjednoczeniu ze mną*, tym samym relacja „chrześcijanina działającego w Chrystusie” jest zamieniona na pracę razem z Chrystusem.
2. Nieuzasadnione dodawanie słów, których brak jest w oryginale greckim (wprowadzenie rodzajnika nieokreślonego „a” przed słowem „God” (Bóg) pisanym z małej litery powoduje zmianę interpretacji faktu boskości Jezusa. „In the beginnig the Word was, and the Word was with God, and the Word was **a god**”.

Manipulacja Objawieniem

3. Błędne tłumaczenie słów Jezusa „Zanim Abraham stał się, Ja jestem” (J 8, 58), w przekładzie Świadców Jehowy : „Before Abraham came into existence, **I have been** - Zanim Abraham stał się ja byłem”. Taki przekład zmienia status ontyczny osoby Jezusa. Nie jest On istniejącą odwiecznie Osobą Bożą, ale istotą stworzoną, mającą praegzystencję (istniejącą przed Abrahamem).
4. Zastosowanie błędnych i zwodniczych przypisów i dodatków, których celem jest krytyka i negowanie fundamentalnych zasad chrześcijaństwa (idea snu duszy, odrzucenie boskości Chrystusa, śmierci na krzyżu, piekła).

Manipulacja Objawieniem

5. Arbitralne stosowanie lub niestosowanie wielkich liter w imieniu Boga: Jezusa określa się terminem „god” (bóg pisany z małej litery wskazuje na „mniejszą,, boskość Syna niż Ojca, Duch Święty nigdy nie jest przedstawiony za pomocą pisowni, która mogłaby wskazywać, że jest osobą i Bogiem; wszystkie określenia Ducha Świętego są pisane z małej litery np. „holy spirit”, „the helper”, „the spirit of truth”.
6. Wprowadzenie wielu pojęć pasujących do doktryny Świadców Jehowy, a nie mających odpowiednika w tekście oryginalnym: wiek – system rzeczy, poganie – narody, krzyż – słup męki, Kościół – organizacja, zwiastowanie – szkolenie.

Manipulacja Objawieniem

7. Wstawienie imienia Jehowa (w sumie aż 273 razy!) do Nowego Testamentu na miejsce występującego w oryginale greckim określenia *Kyrios – Pan*. To niedopuszczalna ingerencja! Bo o ile imię Boże znajdujemy w tekstach Starego Testamentu, to w Nowym Testamencie ono nigdy nie występuje poza greckimi transliteracjami hebrajskiej aklamacji *alleluja* (hebr. *Hallelu Jah*).

Manipulacja Objawieniem

Sekty bardzo często posługują się pewnymi zabiegami mającymi na celu stworzenie doktryny – „zbawczej idei”, za pomocą której można natychmiast rozwiązać „tu i teraz” wszystkie problemy dotyczące zarówno jednostki, jak i całych społeczeństw:

- **Redukcjonizm** – uproszczona i zredukowana wizja zbawienia, której skutkiem jest często negacja ważnych prawd wiary (zakwestionowanie boskości Jezusa),

Manipulacja Objawieniem

- **Fundamentalizm** – najczęściej polega na odwoływaniu się do pierwotnej gorliwości, która towarzyszyła wyznawcom religii u jej początków. Taka grupa bardzo radykalnie odcina się od innych wyznawców przedstawiając się jako ostoja czystości i nauki.
- **Selekcjonizm** – polega na podawaniu jasnych, krótkich i prostych odpowiedzi na trudne pytania.
- **Elekcjonizm** – przekonanie, że tylko sekta głosi prawdę i tylko jej członkowie dostąpią zbawienia.

Manipulacja Objawieniem

- **Synkretyzm** – polega na łączeniu i modyfikowaniu elementów różnych doktryn już występujących na gruncie religii, które „odpowiadają” głównej idei sekty.
- **Katastroficzna wizja świata** – głoszenie Armagedonu, strach przed wybuchem wojny nuklearnej, nieodwracalna katastrofa ekologiczna, zagrożenie klęskami żywiołowymi.

Czy jest możliwy dialog?

Sekty albo nowe ruchy religijne. Wyzwanie duszpasterskie.

Raport bieżący wydany przez Stolicę Apostolską na podstawie ok. 75 wypowiedzi i dokumentacji otrzymanych do 30 października 1985 r. od 75 regionalnych i krajowych Konferencji Episkopatów

Czy jest możliwy dialog?

We wstępie dokument podejmuje problem definicji sekty, podkreśla przy tym, że terminy *sekta* i *kult* mają zabarwienie negatywne. Proponuje więc określenia neutralne: *nowe ruchy religijne*, *nowe grupy religijne*. W kontaktach z przedstawicielami zaleca postawę nacechowaną otwartością i zrozumieniem, gdyż każda grupa ma prawo do głoszenia własnych przekonań. Nadto bezwzględnie trzeba pamiętać o szacunku, należnym każdej osobie ludzkiej.

Czy jest możliwy dialog?

Jest również rzeczą jasną, że nasza postawa nie może być naiwnie ironiczna (pojednawcza). Dostatecznie wszechstronnie przeanalizowaliśmy działalność sekt, aby zdawać sobie sprawę z tego, że zachowania i metody niektórych z nich mogą wywierać destrukcyjny wpływ na osobowości, przyczyniać się do dezintegracji rodzin i społeczności, zaś ich doktryny często bywają bardzo odległe od nauczania Chrystusa i Kościoła.

Czy jest możliwy dialog?

Doświadczenie może pokazać, że na ogół możliwości dialogu z sektami są niewielkie albo zgoła żadne, i nie tylko one same są zamknięte na wszelki dialog, lecz również mogą stanowić poważną przeszkodę w wychowaniu ekumenicznym i w wysiłkach w tym kierunku wszędzie tam, gdzie one działają.

Główne różnice pomiędzy sektą a Kościołem

wg J. Makselon, Jednostka w grupie, w: Psychologia dla teologów, Wydawnictwo Naukowe PAT, Kraków 1995, s.251

SEKTA	KOŚCIÓŁ
1. „Wolne” zrzeszanie się	1. Inicjacja sakramentalna
2. Elitarność	2. Uniwersalność
3. Struktura autorytetu	3. Hierarcha służby i charyzmatu
4. Opozycja do świata	4. Zbawienie świata
5. Dualistyczna koncepcja rzeczywistości	5. Integralna wizja świata
6. Subiektywno-arbitralna interpretacja Biblii	6. Obiektywno- kontekstowa wykładnia tekstów objawionych
7. Preferencja emocjonalności	7. Motywacja poznawcza i emocjonalna
8. „Pranie mózgu” i kontrola myśli	8. Wolne i świadome podejmowanie decyzji
9. Manipulowanie poczuciem winy	9. Odpuszczenie winy
10. Poddanie się liderowi	10. Oddanie się Bogu

Bibliografia:

- Nowakowski P., Sekty. Co każdy powinien wiedzieć, Maternus Media. Tychy 1999
- red. Renkielska M., Sekty, sekty... Kielce 1997
- Pawelec P., Sekta, kult, Nowe Ruchy Religijne - problemy definicyjne. (materiał dostępny w internecie)
- Raport MSW o sektach (2000)
- Zwoliński A., Anatomia sekty, Kraków 1996
- Zwoliński A., Drogami sekt, Kraków 1998

Co warto pokazać????

- https://www.youtube.com/watch?v=_34p_fILfyc
- <https://www.youtube.com/watch?v=-Rp4IIx43GI>

